

FESTES DE SANT ZENON

1986

GRAVAT DE LA COBERTA.- Arenys de Mar, cap a l'any 1786. Pintura de MARIANO RAMON SÁNCHEZ (1740-1822). Formà part d'una sèrie de 120 paisatges dels ports d'Espanya pintada per encàrrec de Carles III.

La vista és presa des del Montcalvari i a primer terme hi ha el turó del Maltemps que davallava fins a la mar. En la població, el campanar i el comonidor, més enllà l'ermita de La Pietat i la torre de la Guàrdia al davant. Al lluny la Torre dels Encantats. El paisatge encara no s'havia espatllat per la carretera i el ferrocarril.

Aquest quadre forma part de la Pinacoteca del Palau d'El Pardo.

(Transparència cedida i autoritzada pel *Patrimonio Nacional*)

Pregó de la Festa Major de Sant Zenon 1986

BENVOLGUTS CONCIUTADANS:

És bo i és saludable que la gent es diverteixi, que s'ho passi bé. I un dels marcs més apropiats perquè això es faci realitat és la FESTA MAJOR. Ho diu la mateixa paraula: Festa Major, festa gran, o gran festa, com vulgueu.

La Comissió de Festes, com sempre, ha programat els actes, posant especial cura en enllaçar la tradició amb la modernitat, el passat amb el present i, en fer que tant la gent gran com la gent jove vegi que les seves preferències siguin ateses.

La lectura de la programació dels actes que tindran lloc a l'envelat ens diu que s'ha fet un esforç d'equilibri: ball vuitcentista, teatre d'en Rusiñol, orquestres amb repertori clàssic i modern i ballet polonès.

A més a més de les festes d'envelat, hi ha la programació dels actes religiosos de sempre: les Completes, tan nostres, i l'Ofici. Tots dos actes, com ja és sabut, atrauen una gran quantitat d'arenenyencs i forasters que ens acompanyen en les festes. A part, també hi ha un munt d'activitats esportives i culturals que esperem, com sempre, que gaudiran d'una gran assistència de públic.

Vagi, doncs, per endavant, el meu més sentit agraïment, que espero que comparteixin amb mi tots els arenenyencs.

Cordialment,

FIDEL SOLER i MAS
Batlle d'Arenys de Mar

Juliol de 1986.

Antoni Pasqual i Lleu, representat en la galeria iconogràfica dels bisbes de Vic, segons interpretació del pintor Lluçia Romeu cap a l'any 1800.

Notícia biogràfica del bisbe Antoni Pasqual i Lleu

Enguany s'escau el tercer centenari de la consagració del temple parroquial de Santa Maria d'Arenys de Mar, celebrada pel nostre compatrici Antoni Pasqual i Lleu, bisbe de Vic. Recordant l'efemèrides i sumant-nos als actes commemoratius de la parròquia, publiquem aquest breu extracte biogràfic d'aquell il·lustre fill d'Arenys de Mar protagonista dels fets.

Antoni Pasqual i Lleu nasqué el 7 de març de l'any 1643, fill del mestre d'aixa Miquel Pasqual i Lleu i d'Elisabet March. Fou batejat a la nostra església parroquial el dia 10 del mateix mes, apadrinat per Jaume Torras, mariner de Canet i Maria Coll, muller del candeler d'Arenys Pau Coll. El batejà el seu cosí segon, mossèn Gabriel Lleu, amb llicència del vicari Joan Pau, que regia l'església d'aquesta vi-

la aleshores sufragània de la de Sant Martí d'Arenys d'Amunt.

El seu pare Miquel Pasqual i Lleu, havia unit els seus cognoms per raó de que al seu avi ja se'l coneixia indistintament per tots dos, l'un el de la casa on havia entrat al contraure matrimoni, i l'altre el propi, i així venia esmentat unes vegades per *Pasqual*, *alias Lleu*, i altres per *Lleu*, *alias Pasqual*. Això és el motiu de que moltes genealogies que s'han intentat fer del Bisbe Pasqual resultin errades. Altrament, tant el futur bisbe Antoni, com els seus germans, mantenen els cognoms del pare, Pasqual i Lleu, i prescindeixen del cognom March de la mare.

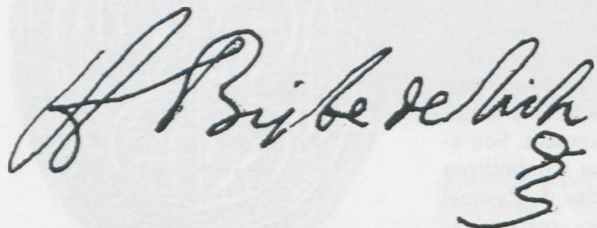
Segell episcopal d'Antoni Pasqual. És un escut quarterat en creu, rematat per un cor terçat en banda. Als primer i quart quarters l'Anyell Pasqual; al segon i al tercer un lleó rampant. Són figures que simbolitzen els cognoms de Pasqual i de Lleu, respectivament.

Àdhuc aquesta, filla de Jaume March, boter de Canet de Mar, a l'adoptar, seguint el costum de l'època, els cognoms de Pasqual i Lleu del marit, mai fa ús del de March que li calia posar com a segon.

Miquel Pasqual i Lleu havia format una família ben nombrosa, de la que nasqueren 3 nois i 6 noies, dels quals en moriren 3 molt petits. Amb la seva professió de mestre d'aixa, que havia tingut fins l'any 1646, féu una regular fortuna i dedicat després al negoci de botiguer de teles, esdevingué un dels

primers potentats de la vila, fins el punt de figurar habitualment entre els principals creditors de la universitat o municipalitat. L'hereu Josep Pasqual i Lleu fou ensinistrat en el negoci de botiguer de robes, mentre que Antoni, el nostre biografiat, s'enca-minava a l'estat eclesiàstic i, quan tot just tenia 10 anys, rebé un benifet que, vinculat a la família, el seu pare instituïa el 18 de juliol del 1653, radicat a la capella de Sant Josep de la Parròquia d'Arenys de

Signatura d'Antoni Pasqual, bisbe de Vic.

Mar. Davant d'aquella capella, al pla de l'església, els Pasqual i Lleu hi tenien el seu vas funerari o sepultura.

La peste dels anys 1652 al 1654, que tants d'estralls causà a la comarca, deixà un terrible rastre a Arenys de Mar. Miquel Pasqual i Lleu, que l'any 1652 fou elegit clavari general del morbo, romangué a la vila donant el seu ajut i, fins i tot, bestraiant diners per pagar les despeses de les morberies, però a l'entrada d'istiu de l'any 1653, espantat de la mortaldat, fugí amb els seus familiars i passà a residir a Sant Vicenç de Llanvaneres, on pocs dies després morí del contagi; el 23 de juliol el seu cadàver fou traslladat a Arenys de Mar i enterrat a la tomba familiar de davant l'altar de Sant Josep.

La vídua i l'hereu Josep Pasqual i Lleu es posaren al cap de la família, mentre que el jove clergue Antoni cursà primer en l'estudi parroquial i després en l'Estudi General de Barcelona, d'on el 27 de maig de 1664 sortí amb el títol de batxiller en dret civil i doctorat en Filosofia. Seguida la carrera sacerdotal, entrà al Col·legi de Sant Climent de Bolònia, especialitzant-se en el conreu del Dret Canònic; allà hi acabà els estudis de doctorat el 1669, després dels quals regentà una càtedra d'aquella disciplina en la universitat d'aquella ciutat.

De pas per Bolònia, el cardenal Portocarrero féu

GOZOS AL
MARTIR SAN FELIX,
hermanos Martires , hi
sagrado cuerpo se vene
quial de Areñs

GLORIOSO
UNO DE LOS SIETE
jos de Sta. Felicitas, cui
ra en la Iglesia Parro-
de mar.

PUES en vos hipotecado
tiene Areñs su mayor lustre:
San Felix Martir illustre,
sed nuestro fino abogado.

Roma cabeza del mundo
fue vuestra Parria dichosa:
Profapia. santa y honrosa
os diò timbre sin segundo:
todo esto, segun lo fundo,
os publica afortunado. &c.

Santa vuestra Madre fue,
Santos vuestros seis Hermanos:
todos murieron ufanos,
por la Catholica Fè:
igual dicha (ya se vè)
haveis vos participado. &c.

Felix, feliz en verdad (dre,
fois, pues porque el nombre os qua-
Felicitas vuestra Madre,
os diò la felicidad:
ella su animosidad
os infundiò de contado.
San Felix Martir illustre, &c.

Con ella sin perder coma
supisteis burlar los tiros,
con que intentò pervertiros
Publio Prefecto de Roma;
quien al ver tal valor, toma
otro rumbo encarnizado. &c.

Manda que à duros azotes
vuestras carnes atormenten,
pero por mas que lo intenten,
no os desmayan tales trotes,
antes con alegres motes
es por vos Dios alabado. &c.

Viendo su furia vencida
Publio con fieros resvalos
hace que os muelan à palos
hasta exhalar vuestra vida:
esta en fin fue consumida,
mas con triunfo consumado. &c.

Areñs de mar por su honor
y por su inmortal decoro
de vuestro cuerpo el Tesoro
disfruta con su fervor:
el debe tan gran favor
à un hijo suyo Mitrado. &c.

Por su medio tiene en vos
remedio quando os invoca,
logrando à pedir de boca
muchos favores de Dios:
Mas de una vez, mas de dos
esto se ha verificado. &c.

BUELTA.

Pues à vos nuestro cuydado
se dirige, no se frustre:
San Felix, Martir illustre
sed nuestro fino abogado.

V. Ora pro nobis, Beate Faelix.

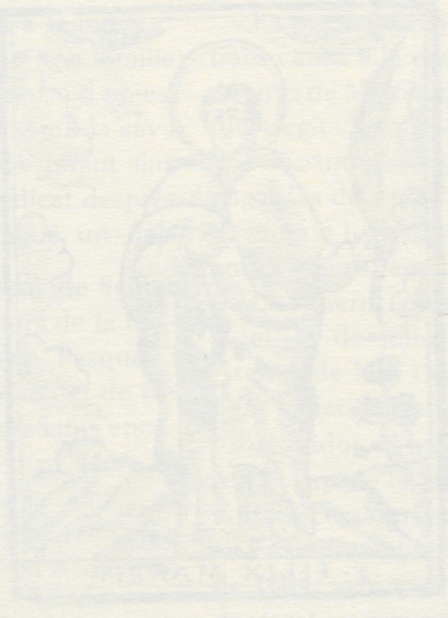
R. Ut digni eficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Presta quæsumus Omnipotens Deus: ut qui gloriosos Martires fortes in sua con-
fessione cognovimus, pios apud te in nostra intercessione sentiamus. Per Domi-
num nostrum, &c.

Con licencia. VIQUE: Por JOSEPH TOLOSA, Impressor, y Librero.

© 1880
L. J. ROBERTSON
LITHO

Hande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand

Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand

Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand

Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand
Ande one's hand

© 1880
L. J. ROBERTSON
LITHO

coneixença amb el doctor Antoni Pasqual i Lleu, al que proposà per vicari general de Madrid i Visitador eclesiàstic de Toledo, càrrecs que li foren conferits per lletres reials de 10 de març de 1671. Simultàniament amb aquells càrrecs, tingué el d'auditor del Tribunal de la Rota de la Nunciatura Apostòlica a Madrid.

L'any 1672 va a la cúria Romana per comissió del cardenal Portocarrero i és rebut pel papa Climent X, que obsequia al doctor Antoni Pasqual i Lleu amb la relíquia del cos de Sant Fèlix màrtir; després d'una breu estada a Madrid i a Toledo, tornà a Roma en companyia d'aquell cardenal que el nomena el seu auditor i consultor jurídic; aquesta segona estada a la ciutat eterna durarà fins l'any 1680. El 6 de maig de 1674, rep el nomenament pontifici de canonge de Girona amb la dignitat d'Ardiaca de La Selva, però seguirà a Roma, on són necessaris els seus serveis. El primer de setembre del 1675, obté del papa el cos de Santa Amància, extret del cementiri romà de Ciríaca, i el 25 del mateix mes les relíquies de Sant Candi i Santa Clemència.

La mare del nostre biografiat va viure fins el 6 de març del 1676, i rebia en el seu casal del carrer d'Avall, les relíquies que enviava l'ardiac de La Selva, aplegades com un tresor en l'oratori del seu casal. Morta la mare, els llaços familiars seguien també

molt forts, car Antoni Pasqual, des de Roma, conferia amples poders, àdhuc en l'administració de les temporalitats que li pervenien de l'ardiaconat, al seu germà gran Josep.

La posició social de l'hereu Josep Pasqual i Lleu, anava en augment, car el 8 de març del 1673 fou investit de la condició de ciutadà honrat de Barcelona, que li permetia entrar en la petita noblesa i gaudir d'importants privilegis; deixà de ser botiguer de robes, passà a mercader i avantposà al seu nom l'apel·latiu de *magnífic senyor*. Josep Pasqual, donant compliment a les instruccions rebudes del seu germà ardiaca, l'onze de març del 1673, diposità en l'altar de Sant Josep de la parròquia d'Arenys de Mar l'urna amb les relíquies de sant Fèlix romà, construï un nou retaule i revestí les parets de la capella amb dos magnífics plafons ceràmics de la vida del sant titular.⁽¹⁾ El cos de Santa Amància fou rebut a l'oratori de la casa Pasqual del carrer d'Avall –juntament

(1) La festa de Sant Fèlix romà era celebrada a la parròquia d'Arenys de Mar el dia 10 de juliol, i en aquella diada s'exposava l'urna amb les relíquies del sant. Antigament, encara a mig segle passat, es celebrava una processó que anava fins a Can Pasqual del carrer d'Avall. El retaule de l'altar de Sant Josep fou substituït a mig segle XIX per un altre d'estil indefinit i anodí. No obstant, els plafons ceràmics policromats encara es conservaren fins l'istiu del 1936 en que foren salvatjament destrossats. Aquests plafons, de gran mèrit artístic, l'un representava la fugida de la Sagrada Família a Egipte, en un paisatge convencional amb palmeres i cofat sant Josep amb un xamberg; en l'altre plafó hi era

amb la seva lauda sepulcral també portada de Roma-, on va romandre i rebé culte fins que la família Fontcuberta, successora de la de Pasqual el va traslladar a Saladeures.⁽²⁾ Les relíquies de sant Candi i santa Clemència foren donades pel bisbe Pasqual a l'església del convent de Caputxins d'Arenys sota l'advocació de la Mare de Déu del Bon Viatge.

El 1680 Antoni Pasqual i Lleu deixa la cort romana i passa a Madrid on fins l'any 1681 reprèn el

representada la mort de sant Josep, assistit de Jesús i de Maria, acompanyats d'una munió d'àngels dins d'una cambra amb penjolls de cortinatges, balustres i un paisatge de fons blau.

El dipòsit del cos de sant Fèlix s'anava renovant pels hereus de la casa Pasqual i la darrera vegada, el 12 d'octubre del 1810, pel noble Miquel de Fontcuberta de Pasqual i d'Oriola resident a Vic. A la mateixa data, el Sr. de Fontcuberta s'endugué el cos de santa Amància i altres relíquies a Vic, per a què no fossin profanats en les freqüents incursions dels francesos a Arenys.

(2) El cos de Santa Amància és a la capella de sant Joan del casal de Saladeures (Santa Eugènia de Berga) pertanyent a la família Fontcuberta descendent de la de Pasqual. La làpida esmentada, que es conservà, diu *REQVIESCIT IN PACE AMANTIA QVI VIXIT ANN. X D. XXV. Descansa en pau Amància, que visqué deu anys i 25 dies*. Personalment i humilment, no hi sé veure una lauda martirial, sinó una simple sepultura d'una nena possiblement cristiana dels segles III-IV. Quan Francesc Pasqual i Arnau, nebot del bisbe i hereu de Can Pasqual del carrer d'Avall, traslladà el seu domicili a Vic en els primers anys del segle XVIII, el cos de santa Amància continuà al seu oratori d'Arenys de Mar, com tenim dit i així es desprèn també dels goigs que en l'esmentat segle féu imprimir a Vic, a l'obra de Pere Morera. L'arqueòleg mossèn Josep Gudiol en el seu article *Excursió a Saladeures* (Gazeta Montanyesa n. 506-1910) diu que aquelles relíquies foren portades d'Arenys a la plana de Vic a inicis del segle XVIII. Ja hem dit que el 12 d'octubre de 1810, Miquel de Fontcuberta

càrrec de visitador del cardenal Portocarrero. El 1682 és a Girona, on exerceix les seves funcions d'ardiaca. Hi ha constància, pels seus sermons i pastorals, de que Antoni Pasqual i Lleu havia fet una breu estada a Terra Santa, però no la podem situar cronològicament i caldrà creure que s'esdevindria entre la seva sortida de Bolònia i el seu retorn a Madrid.

A Girona el nostre biografiat va rebre notícia del seu nomenament de bisbe de Vic el 15 de gener de

s'havia endut a Vic el cos de santa Amància; el nostre amic i pulcre historiador mossèn Antoni Pladevall, ens facilita notícies documentades de que es veneraven a la capella de Saladeures, en la primera meitat del segle XIX, segons consta en visites pastorals a la parròquia de Santa Eugènia de Berga. Però l'any 1885, a la Tipografia Catòlica (Barcelona), s'estamparen de nou amb les mateixes cobles dels del segle XVIII uns *Gozos en honor de la gloriosa virgen y mártir santa Amància, cuyo cuerpo se venera en la capilla de la casa de D. Francisco de Pascual de la villa de Arenys de Mar. Su fiesta el 25 de diciembre*. I l'any 1892, a la impremta Anglada de la ciutat de Vic, es tornaren a estampar els *Gozos a la gloriosa virgen y mártir Santa Amància, cuyo sagrado cuerpo se venera por indulto pontificio en el oratorio de la casa solariega de don Francisco de Pascual de la villa de Santa Maria de Arenys de Mar*. Cal observar com aquesta darrera capçalera és còpia literal de la dels goigs del segle XVIII, impresos a Vic per Pere Morera de la Plaça de la Rosa.

És que tal volta les relíquies de santa Amància s'haurien distribuït entre els dos casals de la família Pasqual (després Fontcuberta) o sia el del carrer d'Avall d'Arenys i el de Saladeures? O bé, que el prestigi de Francesc Pasqual, cap de la saga que s'establí a les terres vigatanes, féu copiar uns goigs dels altres, mantenint en la capçalera l'esment de la casa mare d'Arenys de Mar?

El renom de la munificència dels Pasqual, restà en una popular cançó arenyenca: *...Tot això qui ho paga, el senyor Pasqual, perquè ara vénen festes, les festes de Nadal*.

GOZOS A

RIOSIA VIRGEN, y MAR
cuyo Sagrado Cuerpo se vene-
en el Oratorio de la Casa so-
CO DE PASQUAL ,
ria de Arcés

LA GLO-

TIR SANTA AMANCIA,
ra, por indulto Pontificio,
lariga de DON FRANCIS-
de la Villa de Santa Ma-
de, Mar.

Lirio en Virginal candor,
y por el Martirio Rosa;
dadnos, Amancia, favor,
Virgen, y Martir Gloriosa.

Del candor immaculado,
os adornò la librea,
que es hermosa tarazca
de candido, y encarnado:
el traje empenò el amor
por ser vos su amante Esposa.
dadnos, Amancia, &c.

Violeta en humildad,
azar por la paciencia,
girasol en la obediencia,
maravilla en fantidad;
fois lardin de tanta flor,
en virtudes olorosa.
dadnos, Amancia, &c.

Enarbolando vadera
Anastasia Virgen pura,
la fortuna os asegura
alstandoos compañera,
imitando su valor,
os coronais vitoriosa.
dadnos, Amancia, &c.

El Batallon esforzado
de ducientos, y setenta

§ fue, sin padecer tormenta,
§ en alta mar engolfado:
§ la nave guiò el Señor,
§ á una Isla venturosa.

§ dadnos, Amancia, &c.
§ Fue Palmaria Isla triunfante
§ quien diò à tan felices almas,
§ fertil cosecha de Palmas,
§ de triunfos, mies abundantes:
§ labrò el sangriento rigor
§ tanta corona preciosa,
§ dadnos, Amancia, &c.

§ Flor de tanta suavidad,
§ de plantel tan soberano,
§ cogiò el Divino Hortelano
§ en la flor de vuestra edad:
§ siendo, aunque cogida en flor
§ fruta á Dios, la mas sabrosa.
§ dadnos, Amancia, &c.

§ En aquel dichoso dia,
§ que Iesus nació en el suelo,
§ muriendo, nació en el Cielo
§ de Iesus, tal Compañia,
§ fruto fue del Salvador,
§ Vitoria tan numerosa.
§ dadnos, Amancia, &c.

§ La pureza yá pregona

§ de la sangre, la limpieza,
§ mas rubricando nobleza
§ fue esmalte de la corona
§ el derramado licor,
§ que os tiñò purpura hermosa.
§ dadnos, Amancia, &c.

§ Por favor particular
§ vuestras Reliquias venera
§ esta casa, que se esmera
§ en su obsequio singular:
§ es domestico el honor,
§ que por vos logra, dichosa.
§ dadnos, Amancia, &c.

§ Por lo mismo, que se ignora
§ vuestra portentosa vida,
§ amparad agradecida
§ al devoto, que os implora,
§ pues con afecto, y fervor
§ la publica misteriosa.
§ dadnos, Amancia, &c.

TORNADA.

§ Pues fois florido esplendor,
§ flor celeste, y luminosa,
§ dadnos, Amancia, favor
§ Virgen, y Martir, Gloriosa.

V. Diffusa est gratia in labiis tuis.

Re. Propterea benedixit te Deus in aeternum.

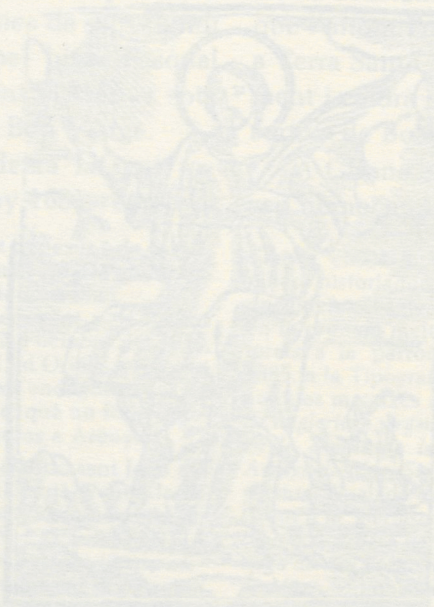
OREMVS.

Deus, qui inter cetera potentia tua miracula, etiam in sexu fragili, victoriam Martyrii contulisti: concede propitius, ut qui Beata Amantiae Virginis et Martyris tuae, natalitia colimus, per eius ad te exempla gradiamur: per Christum Dominum nostrum. Amen.

VICH: Por Pedro Morera Impresor, y Libroero, à la Plaza de la Rosa.

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

GOLOS A

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

ORINVA

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

En el mes de Mayo. En la ciudad de Mexico. En el dia de San Juan. En el mes de Mayo. En el año de 1682.

1684, del que la Santa Seu li lliurà les butlles el 24 de febrer. Encara no consagrat amb l'ordre episcopal, per les dificultats de la guerra amb els francesos que havien invadit Catalunya, va nomenar vicari general al rector de Sallent i es va possessionar del bisbat de Vic per mitjà del seu germà i procurador Josep Pasqual i Lleu. Entretant el ja bisbe precognitzat de Vic seguia a Girona, on durant el setge de la ciutat pels francesos es vinculà amb els gironins i valentment acomplí missions arriscades com un dels habitants distingits de la ciutat.

El 5 d'abril de 1685 va rebre l'ordre episcopal en la Seu Primada de Tarragona i el dia 12 del mateix mes tingué lloc la seva entrada a Vic. Bon punt arribat a la diòcesi es posà a treballar de valent: El 14 d'abril crea el deganat de Manresa; pren part al concili provincial de Tarragona que es clou el 5 de maig; el 30 de maig publica en un bell català les instruccions pels qui volien ser promoguts als ordres sagrats; el 4 de juny clou el seu primer sínode diocesà; a l'agost deixa reorganitzada la cúria de Vic; el 8 de setembre comença la sèrie de les seves famoses visites pastorals. En tot el seu gloriós episcopat no afluixa el seu ritme de treball, exceptuades les temporades que li ha calgut fugir de Vic per raó de la guerra amb França i de l'odi que li tenien els afrancesats de la ciutat.

El dia 25 de juliol de 1686, Antoni Pasqual amb el bisbe d'Urgell i l'auxiliar de Tarragona pren part en la consagració episcopal de fra Miquel Pontich, bisbe de Girona, que tingué lloc en l'església parroquial de Santa Maria d'Arenys de Mar. El següent diumenge, 28 de juliol, el bisbe Pasqual va consagrar el temple, a petició dels jurats i prohoms d'aquesta vila. De l'esdeveniment, la parròquia i la vila d'Arenys de Mar enguany en celebren el Tercer Centenari.

El bisbe Pasqual prengué part en els concilis de Tarragona de 7 de febrer a 2 d'abril del 1691 i de 9 d'octubre a 9 de novembre del 1699 i celebra diversos sínodes a la seva diòcesi, el darrer dels quals fou el 1700. La seva acció envers els clergues i els fidels de la diòcesi fou molt intensa, en instruccions i lletres pastorals, emprant sempre la llengua catalana. Entre 1689 i 1691 publicà els volums de l'ordinari del bisbat de Vic, que segons Villanueva *son una obra completa en su clase y pueden servir de modelo a los que deseen hablar bien el catalán*; el bisbe Torras i Bages no s'amagà d'admirar el seu predecessor Antoni Pasqual i d'elogiar aquells llibres que encara estaven en ús en la primera meitat del nostre segle.

Tal com havia fet en el poc temps d'estada a Girona, a Vic se sent sempre vinculat amb els seus conciutadans i diocesans. Quan el segon alçament

dels barretinaires, el novembre del 1689, es presenta a Barcelona amb l'intent de pacificar les lluites entre paisans i soldadesca i d'intercedir pels revoltats.

El concili de Tarragona de l'any 1691, per acord unànim dels altres prelats catalans encarrega al Bisbe Pasqual una nova recopilació de les constitucions tarraconenses posada al dia, *fiando á las muchas letras y experiencia de dicho Rmo. Sr. Obispo*. És del mateix bisbe de Vic, en l'esmentat concili l'exposició dirigida pels pares conciliars al rei Carles II, demanant que respecti el títol de Primat de les Espanyes de l'arquebisbe de Tarragona, tal com en fa ús el de Toledo, i no s'està de fer al monarca el retret de que *S. M. Dios le guarde es tan Rey y Señor natural de la Corona de Aragón como de los Reinos de Castilla*.

Cridat pel rei, amb el consentiment del Nunci Apostòlic, té de fer cap a Madrid durant dos anys on posà a prova la seva habilitat i preparació jurídica en el Consell de la Corona d'Aragó. El 1698, torna a residir personalment a Vic, reprèn la celebració dels sínodes i resol assenyadament tota mena de conflictes, autoritza la construcció de l'urna d'argent de sant Bernat Calvó, soluciona els problemes del Delmari de Manresa, regula actes litúrgics i processons, prohibeix les representacions teatrals dins de les esglésies, etc., tallant tota mena d'abusos i fomentant la pietat dels fidels. En els darrers anys de

la seva vida, ja molt delicat de salut, cada vegada pren part més activa en el govern de la diòcesi el seu vicari general Iu Cassanyes, i ja el bisbe no va poder assistir personalment a les corts celebrades a Barcelona l'any 1702.

Antoni Pasqual i Lleu va morir, víctima d'un atac de feridura, al seu palau de Vic, el 25 de juliol del 1704, a l'edat de 61 anys, i fou enterrat al cor de la catedral.

Al Palau episcopal de Vic es conserva un gran quadre a l'oli representant el bisbe Pasqual. No és una pintura coetània feta per qui conegués aquell bisbe, sinó d'aprop d'un segle després. El seu valor és purament simbòlic.

J. M. P. G.

BIBLIOGRAFIA

JAUME VILLANUEVA, *Viaje Literario a las Iglesias de España* (Vol. VII, Episcopologi de Vic, p. 115). ANTONI PLADEVALL, *El bisbat de Vic entre els anys 1685 i 1688* (Extret de la Revista AUSA, 1976). MODEST SABATÉ, *Antoni Pasqual i Lleu, bisbe de Vic* (X Jocs Florals de l'Ateneu Arenyenc, 1934). FRANCISCO DE P. CALBETÓ I ROGET, *Recolecta* (pp. 136-140). JOSEP PALOMER, *La família dels Pasqual*, (Arenys de Mar, 1923). LLUÍS M.^a DE VALLS, Oda a Arenys de Mar, (Notes històriques i biogràfiques, pp. 34-35). FIDEL FITA I COLOMER i PATLLARI RODÀ, *El Ilmo. Sr. D. Antonio Pascual, Obispo de Vich*, en La Crònica de Manresa, any IV. (1868), núm. 129 i *Más sobre el Ilmo. Sr. Pascual*, en id. núm. 133. V, també *Biografía Completa Eclesiástica*, vol. 16 (Madrid, 1863) p. 888; i GEC, vol. XI, pag. 342.

PROGRAMA D'ACTES

Dia 4

Tarda, a les 4: Al Camp Municipal d'Esports
II Torneig de futbol veterà «Vila d'Arenys» amb els següents equips:

Arenys de Mar - Goirle (Holanda) alevins
Arenys de Munt - Goirle " infantils

A les 7: Arenys de Mar - Goirle " veterans

Dia 5

Tarda, a les 4: Al Pavelló Poliesportiu Municipal, **Partits de Hoquei sobre rodes** entre equips de Mollet del Vallès i Arenys de Mar.

Categories: Pre-Benjami-Benjami-Aleví-Infantil

A les 5: Al Camp Municipal d'Esports, 2.ª jornada del **Torneig de futbol veterà «Vila d'Arenys»**.

Arenys de Mar - Sarcelles (Paris) alevins
Arenys de Mar - Sarcelles " infantils
R. C. D. Espanyol - Sarcelles " veterans

A les 7: Inauguració de l'**Exposició d'art català contemporani**, a celebrar a:

Sala d'Exposicions de la Caixa Laietana.
Temes: ESCULTURA i FOTOGRAFIA
Oberta fins el dia 16.

Sala de l'Ateneu Arenyenc.
Tema: PINTURA.
Oberta fins el dia 20.

Horari: Feiners, tarda, de 7 a 9.
Festius, matí, de 12 a 2; tarda, de 7 a 9.

Organitza: Conselleria de Cultura i Xarxa Cultural.

Nit, a les 10: a l'Església, **Concert de l'Orfeó Català** amb motiu del III Centenari de la Consagració del Temple Parroquial de Santa Maria d'Arenys de Mar, realitzada l'any 1686, pel Bisbe Antoni Pasqual i Lleu, fill d'Arenys de Mar.

La Sala d'Exposicions Blaudemar, del carrer de l'Església, 15, comunica que ha programat les manifestacions d'art que es relacionen:

Fins el dia 11 de juliol:

Exposició de pintures de l'artista Concha Ibáñez.

Del 5 al 18 de juliol:

Exposició de pintures de l'artista Ignasi Albors.

Del 12 al 25 de juliol:

Exposició de pintures de l'artista Martín Carral.

Lema: «El Liceu i l'espectacle».

Del 19 de juliol al 1.er d'agost:

Exposició de tapissos a càrrec de l'artista M.ª Assumpció Valls i Ferrer.

Dia 6

Matí, de 7 a 11: Matinal de **Concurs social de Pesca d'embarcació**. Concentració i sortida des del Port.

(Instal·lacions del Club de Pesca Mar Sport)

A les 8: **XV Concurs de pintura ràpida «Vila d'Arenys de Mar»**, organitzat per la Societat Cultural i Recreativa Gran Casino i patrocinat per l'Il·lustríssim Ajuntament i altres entitats col·laboradores.

La inscripció i segellat de teles tindrà lloc al local de l'entitat.

A les 9: En el Camp Municipal d'Esports, 3.ª jornada del **Torneig de futbol veterà «Vila d'Arenys»**. Celebració de partits per a decidir les classificacions finals d'alevins i infantils.

A les 10: Sessió Social de **Tir al plat**, pels socis de l'acotat. S'anunciarà oportunament el lloc de la celebració.

Al Pavelló Municipal Poliesportiu, interessant **Partit de Hoquei sobre rodes** entre el C. H. Arenys i C. H. Mollet. Categoria juvenil.

Tarda, a les 5: Al Camp Municipal d'Esports, 3.ª jornada del **Torneig de futbol veterà «Vila d'Arenys»**. Celebració de partits per a decidir les finals de les categories de veterans.

A les 6: A la Plaça de l'Església, **Primer certamen de poesia «Festa Major»** on s'efectuarà la lectura de poemes i lliurament de premis.

NOTA: Aquest Certamen està relacionat amb les dues obres teatrals de caire humorístic que s'interpretaran a l'Envelat el dia 10 de juliol, a càrrec del Grup Artístic Carles Xena.

Organitza: Ràdio Arenys.

Col·labora: Grup Artístic Carles Xena.

Dia 7

Nit, a tres quarts de deu: Al Pavelló Municipal Poliesportiu, **Final del Torneig de Bàsquet**.

Organitza: Arenys Bàsquet.

A les 10: Al Casal de Joventut Seràfica, **Recital de Ballet contemporani i folklore del Brasil**, a càrrec del Grup de l'Acadèmia de Dansa Clàssica de Brasília.

NOTA: L'Acadèmia de Dansa ens visita amb motiu de la celebració del XXV Aniversari de la fundació de l'Escola de Ballet d'Arenys de Pilar Martínez.

Dia 8

A la una del migdia: **Repic general de campanes** anunciant la solemnitat de Sant Zenon.

Nit, a les 10: A l'Església Parroquial, **Solemnes Completes** a llaor de Sant Ze-

non, amb homilia que pronunciarà el P. Enric Cortès, caputxí, acabant amb el cant de l'himne a Sant Zenon, dels compatricis Joan Draper i Xavier Maimí.

Seguidament: **Gran Traca** a la Riera.

A les 11: A l'Envelat, actuació de la Cobla-Orquestra «Ciutat de Terrassa», interpretant un repertori de **Ball vuitcentista**.

Dia 9

Solemnitat de Sant Zenon

Matí, de les 8,30 a les 11,30, **Concurs infantil i juvenil de pesca amb canya** a l'escullera de Llevant del Port.

Tarda, a les 6: **Cercavila de Gegants i capgrossos** pels carrers de la vila.

A la Societat Coral L'Esperança, **Concert de música** a càrrec de l'Orquestra «Els Montgrins».

A les 8: A l'Església Parroquial, **Missa celebrada** a honor de Sant Zenon. Pronunciarà l'homilia mossèn Pere Matamala, rector de Canet de Mar.

A l'envelat, **Ball infantil** amenitzat per l'Orquestra «Els Montgrins». (Entrada de franc).

Nit, a dos quarts d'onze, **Gran Castell de Focs artificials** al capdavall de la Riera.

Seguidament: **Sardanes** al Passeig Xifré, davant l'Ateneu Arenyenc, a càrrec de la Cobla «Els Montgrins».

A continuació: **Ball** a l'envelat amb l'actuació de la Cobla-Orquestra «Els Montgrins». En el transcurs d'aquest ball i organitzat pel «Foment de les Tradicions

Catalanes» i l'«Agrupació de Pubilles d'Arenys», serà elegida per sufragi popular la «PUBILLA D'ARENYS DE MAR 1986» i les seves DAMES D'HONOR. Hi haurà present la pubilla de Sitges i alhora de la Província i la 1.ª Dama de la Pubilla de Catalunya juntament amb les del Districte d'Arenys.

Dia 10

Tarda, a les 5: A l'Esplai, **Exhibició i repartiment de premis** del III Campionat Social de Billar, organitzat per l'Associació de Gent Gran.

A les 8: A l'Església Parroquial, **Missa** en sufragi de tots els arenyencs que ens han deixat des de l'últim Sant Zenón.

Col·labora: «Amics del Cant Gregorià».

Nit, a les 10: A l'Envelat, **Representació**

teatral pel «Grup Artístic Carles Xena» de Joventut Seràfica, de les obres de Santiago Rusiñol «Gente Bien» i «Els Jocs Florals de can Prosa», dirigides per Joan Palou i Juli-Manuel Pou Vilabella respectivament.

Dia 11

Matí, a les 10: Al Casal Parroquial, **Torneig de Tenis de Taula**. Categories benjamins, alevins i infantils.

Tarda, a les 4: Al Casal Parroquial, **Torneig de Tenis de Taula**. Categoria juvenil.

Nit, a tres quarts d'onze: A l'Envelat, **Selecte ball**, amenitzat per «La Salseta de Poble Sec».

Dia 12

Matí, a les 10: Al Casal Parroquial, **Torneig de Tenis de Taula**. Cat. veterans.

Tarda, a les 4: Al Casal Parroquial, **Torneig de Tenis de Taula**. Cat. seniors.

A les 6: A la Piscina Municipal, **II Trofeu de Natació Festa Major**. Proves d'estil Crawl local (masculí i femení) de 25, 50 i 100 metres.

Partit de Water-polo.

Organitza: Club Natació Arenys.

Tarda, a les 6: **II Trobada de Gegants**, amb la participació dels geganters de Cal·lella, Sant Pol de Mar, Canet de Mar, Arenys de Munt, Vallgorguina, Argenton i Pineda de Mar que, juntament amb els nostres, completaran aquesta magna concentració. Les parelles de gegants sortiran des de diversos llocs de la vila.

A les 7,30: Recepció oficial a l'Ajuntament, amb l'assistència de l'Excm. Sr. Antoni Dalmau i Ribalta, President de la Diputació de Barcelona i el Sr. Josep Caminal i Badia, Director General d'Administració Local de la Generalitat de Catalunya. Com ja és tradicional, també ens acompanyaran els Alcaldes del Districte i altres personalitats de la vila.

Seguidament, es procedirà a la **inauguració oficial de l'ampliació de les dependències municipals**, instal·lades als antics Jutjats.

Nit, a dos quarts d'onze: A la Plaça Flos i Calcat, enfront el Gran Casino, **Audició popular de Sardanes**.

Organitza: Societat Cultural i Recreativa Gran Casino.

A tres quarts d'onze: A l'Envelat, **Selecte Ball** amb l'actuació de l'Orquestra «Tobogan» i el Conjunt «Els Sírex».

«Els Sírex» amb motiu del seu 25.è aniversari artístic interpretaran un seleccionat repertori musical.

Dia 13

Matí, a dos quarts de deu: Al Pavelló Municipal Poliesportiu, **Torneig Open de Tennis de Taula** i finals de totes les categories i repartiment de premis.

Hi assistiran jugadors de Tordera, Malgrat, Calella, Mataró, Vilassar, Premià, Teià, Poble Nou, Barcelona...

A les 10: A la Plaça de l'Església, **Simultània d'escacs Festa Major**.

Organitza: Societat Coral L'Esperança.

Tarda, a les 6: **Cercavila de Gegants i capgrossos** pels carrers de la vila.

A les 7,30: A l'Envelat, **Extraordinari recital de Dansa** a càrrec de les Escoles de Ballet de Varsòvia i de Gdansk (Polònia).

NOTA: La visita és deguda a la celebració del 25.è Aniversari de la fundació de l'Escola de Ballet d'Arenys de Pilar Martínez.

A les 9: A l'Església Parroquial, **Concert** a càrrec de la Coral «Etzuczac».

Dirigirà: Eulàlia Salbañà.

Dia 16

Està anunciada oficialment per avui, la sortida i venda pública d'un segell de correus dedicat al poeta i escriptor Salvador Espriu i Castelló, fill adoptiu de la nostra vila

Dia 19

Nit, a un quart d'onze: A l'Església Parroquial, Inici del **VI.è cicle de Concerts d'Estiu d'Arenys**.

Actuacions: Coral A/3. Enric Tió
Angel Duran Alfons Bayona, clarinets
Eulàlia Salbañà, directora
Organitza: Escola de Música d'Arenys.

Dia 20

Matí, a les 9: **XIV tirada de Petanca** a les pistes del Xifré. 12 equips participants.

Organitza: Club Petanca Arenys de Mar.

La commemoració en curs del III Centenari de la consagració de l'Església Parroquial de Santa Maria, dóna peu a evocar un espai ciutadà, la placeta, que constitueix un conjunt urbanístic dels més característics de la nostra vila, amb la silueta grandiosa però familiar, entranyanable, del temple que li fa de fons.

En Ramon Verdaguer fa aquesta evocació des del punt de vista literari, i les fotografies d'època, aporten aspectes insospitats sorprenentment allunyats—més aparentment que la distància real dels anys—de l'ambient lúdic, festiu, «passota», que constitueix l'actual ambient habitual de la placeta. La qual ha tingut fins i tot, una divertida encara que efímera «associació d'usuaris», entusiastes encara que poc constants, que esgrimien el concepte d'usuaris com una peculiar i desafiant filosofia de la vida... tot sigui dit—com realment esdevenia— amb la deguda i saludable i pertinent ironia.

Però és igual: els usuaris de la placeta, amb carnet o sense continuaran exercint d'usuaris, encara

que les seves promocions canviaran amb la celeritat amb què canvien aquestes colles gregàriament, juvenívolament assegudes en els convexos esglaons d'accés i en les balustrades properes a aquelles alzines que tant ens fan patir, albirant des de balustrades i esglaons, el ritme trepidant de la vida—persones, cotxes—que circulen o bé s'embussen per aquesta artèria tan nostra, tan vital, tan urbana, amb totes les connotacions del mot, que és la nostra Riera.

Les fotografies testimonien la riquesa d'esdeveniments que han tingut per marc la placeta.

—El 1906, l'aspecte del campanar i de la placeta, amb la font a l'exterior de la rectoria, era el de la *(Foto 1)*

—La sortida d'una missa vuitcentista—en realitat entrant l'any 1900—amb personatges abillats solemnement i l'estàtua del Bisbe Català presidint paternalment l'escena *(Foto 2)*

—Una processó d'entrada del Bisbe Dr. Mas, de visita pastoral l'any 1918; bisbe sota tàlem, ovelles sota paraigües... *(Foto 3)*

-Una altra processó, la de l'àngel, el 1930, que voltava l'antiga rectoria, que ocupava bona part de l'actual espai urbà. (Foto 4)

-El 1931, la situació de l'estàtua del Bisbe Català havia canviat de lloc, situant-se prop del portal petit. (Foto 5)

-El 1936, l'enderrocament de la rectoria: acte vandàlic? millora urbanística? Aiguabarreig de les dues coses potser. (Foto 6)

-Una estampa insòlita, a ulls d'ara: la primera missa de campanya, els soldats italians en formació, a l'acabament de la guerra civil l'any 1939. (Foto 7)

-Visió nocturna, pel Sant Zenon del 1948.(Foto 8)

La balustrada i els esglaons, coberts pel mantell, irreal de tan bell, de LA NEVADA (evidentment la del 1962). (Foto 9)

-Els esclats de la senyera i dels focs d'artifici, baixant del campanar. La senyera, quan la Marxa de la Llibertat el 1976, i els coets quan la cremada de la bóta per Sant Pere del 1979. (Fotos 10, 11)

1. La seva comuna de Jeta adreçada a un amic. 2. La seva dignitat, comitara les seves nevades que...

De la Placeta de l'Església

Un vespre, l'amic Antoni Badosa, en trobar-me per la Riera em diu: «t'agradaria fer un article sobre la Placeta de l'Església?», li vaig dir que sí, sense però tenir la més lleugera idea sobre el que hauria de dir.

Regirant la meva memòria, vaig recordar un article que havia aparegut a «*Vida Parroquial*», quan jo n'era col·laborador, signat per Abelard i Heloisa (deuria ésser un pseudònim, obviament) del qual, em recordava que parlava de la Placeta de l'Església.

Vaig cercar aquest article i el vaig trobar al número 337, que corresponia al mes de novembre de 1974, (era en forma de lletra adreçada a un amic), i

en el qual, ultra descriure alguns llocs comuns a totes les placetes, deia:

«Quan el dia es pon, quan els plàtans de la riera prenen aquest color cendrós colpits pels darrers raigs de llum que desprèn l'astre rei—diuen—de totes les constel·lacions, el podies haver trobat (a la Placeta de l'Església), saludant tots i a tothom, fent petar la xerrada amb joves i vells, amb missaires i no missaires, amb beates i nenes progres, amb els nens considerats d'esquerres i amb els de dretes també».

Marcava també una pauta que encara avui em sembla molt adequada per a la nostra Placeta de l'Església. Fent servir una metàfora, donava una interpretació del que representava (i crec que encara representa) la nostra Placeta de l'Església; vegeu sinó:

«La nostra vida manada i organitzada per la Riera ens fa vulgues que no, uns éssers amorfs, repetits, ella sap que per cap dels trencalls que d'ella es perllonguen podrà sortir ni entrar ningú. Si algú en surt sap que altra volta el tornarà a recuperar, i també sap que si qualsevol «enano infiltrado» vol pertorbar la seva digna pau, vomitarà les seves rierades que la

deixaran neta i sense màcula altra volta. Només hi ha un lloc per on la repetició i la dignitat seva es pot anar escampant, ara una engruna, ara l'altra. Aquest indret és la placeta, que per arribar-hi, tu saps, com ho sabem nosaltres, que s'han de pujar quatre esglaons. Els quatre esglaons que fan que hom en distingeixi – no gaire però – de les repeticions i amorfismes que la riera ens va menant».

Crec que és una definició ajustada a aquesta tan nostrada Placeta. El lloc on s'hi ha d'arribar pujant els pocs esglaons que separen l'uniformisme de la creació, la mediocritat de l'excel·lència, la monotonia de la diversitat....

En definitiva, un lloc comú que, al llarg dels anys,

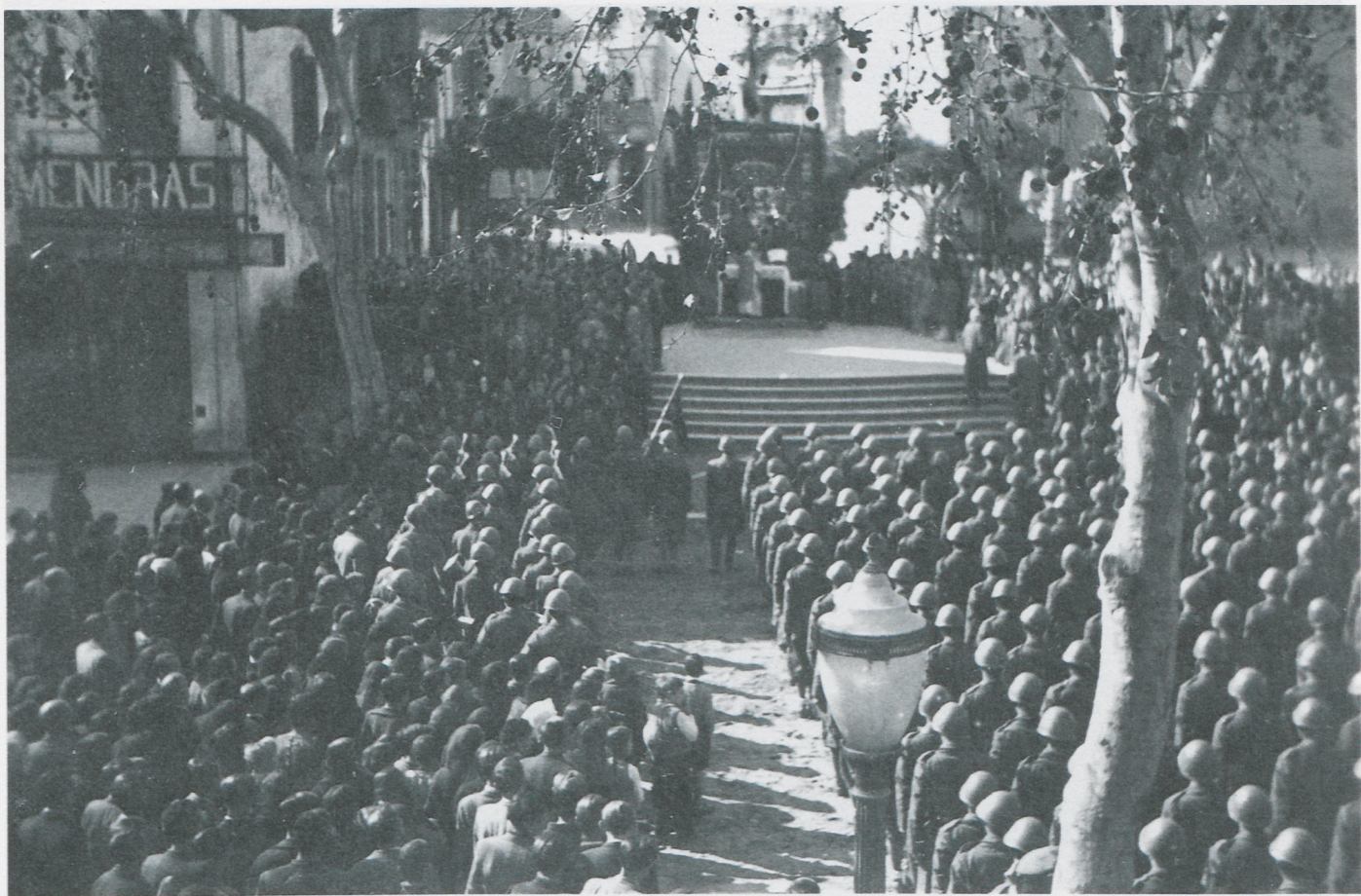
ha sabut conservar sempre fresc el pols de la nostra vida. El lloc on s'apleguen – fixeu-vos-hi – totes les generacions.

El jovent assegut als esglaons que la separen de la Riera, la mainada jugant-hi a qualsevol hora, i la gent ja un xic gran prenent la fresca als quatre bancs.

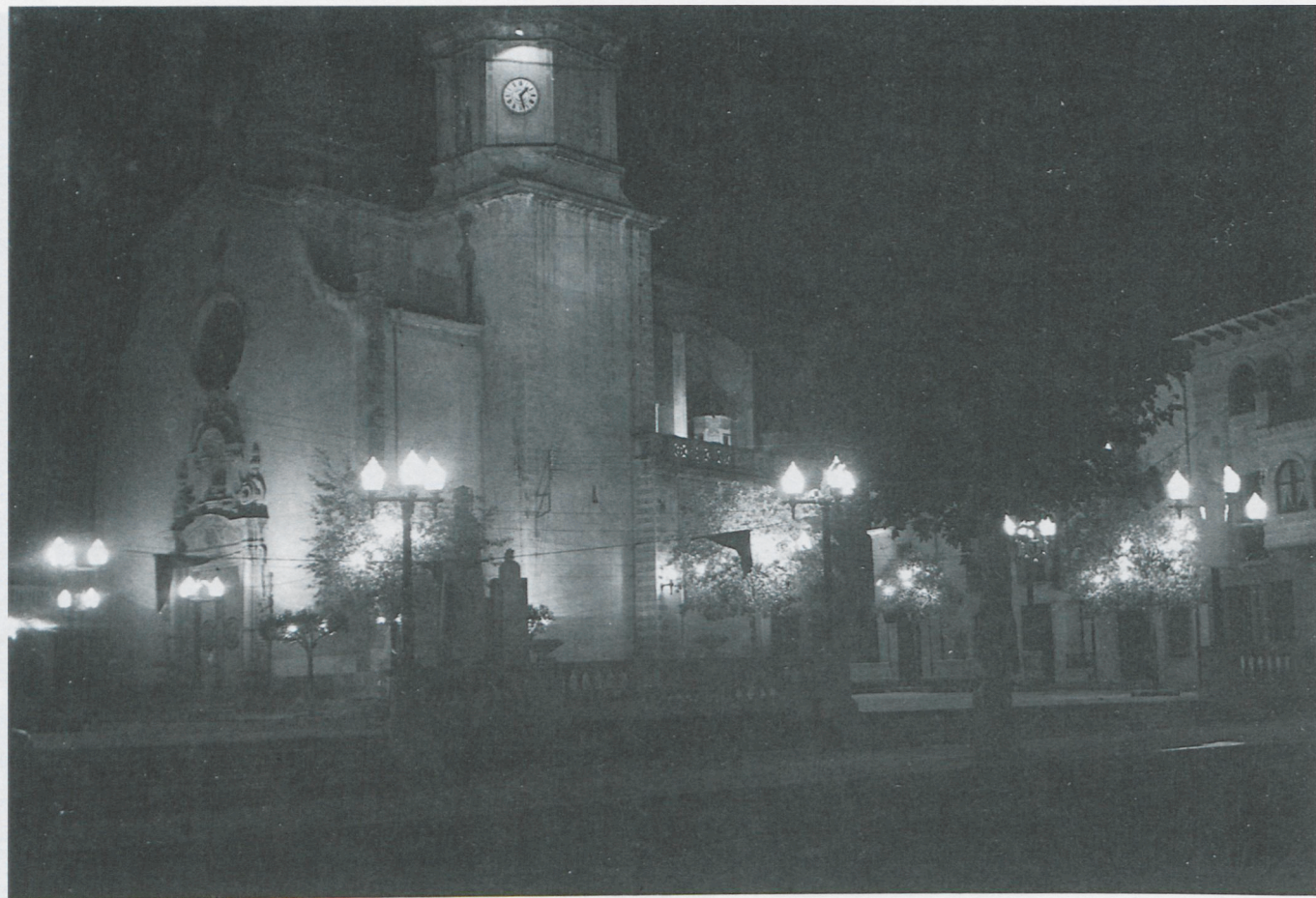
És per això que sempre he cregut que la nostra Placeta era el nostre particular Hyde Park en el que infinitat de generacions hi hem anat a «fer una estona de Placeta».

Que per molts anys poguem fer estones de placeta.....

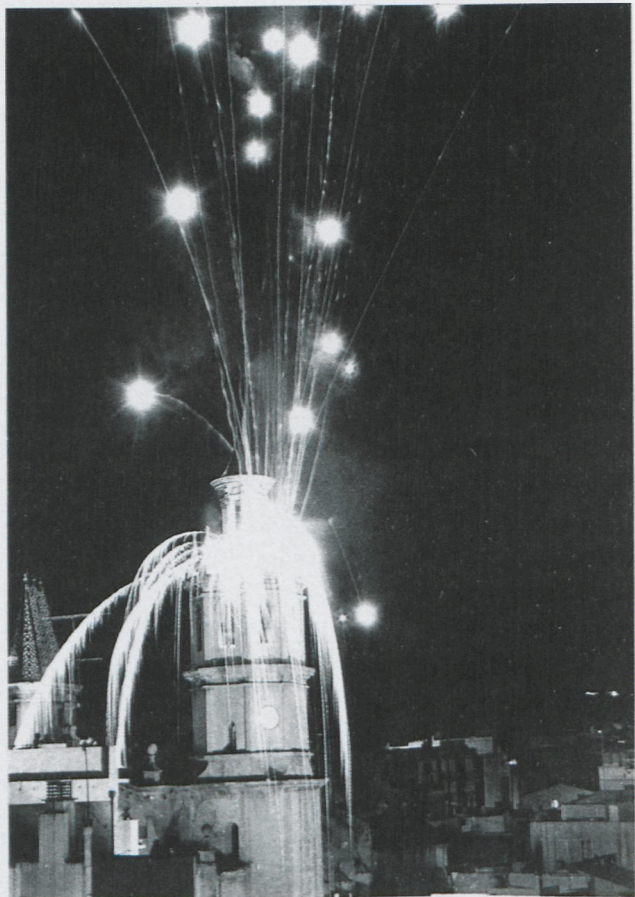
RAMON VERDAGUER I POUS

deixaran neta i sense màcula altres voltes. Només hi ha sabut conservar sempre fresc el país de la nostra

L'Envelat està coordinat per la Comissió de la Festa Major 1986 constituïda en Sessió de la Comissió de Govern de l'Ajuntament, el dia 19 de maig d'enguany i queda composta per les següents persones:

SANTIAGO FONTBONA, en representació de l'Agrupament Escolta Flos i Calcat.
JOSEP ORIOL FERRAN, per Ràdio Arenys.
JOSEP LÓPEZ, per la Societat Coral l'Esperança.
MIQUEL LLODRÀ, per l'Ateneu Arenyenc.
GABRIEL LLEÓ, per la Societat Cultural i Recreativa Gran Casino.
ANTONI PARDO, per la Germandat de Sant Roc.
LLUÍS RUBIO, lampista municipal.
SALVADOR PLANELLS, per l'Unió de Botiguers i Comerciants.
NÚRIA PASQUAL, pel Cor Etzuczac.
TERESA FÀBREGAS, » »
RAMON SOLER, com a Secretari.
FRANCESC FERRON, Regidor d'Hisenda Municipal.
ANTONI BADOSA, Regidor de Cultura.

Per tal de proposar amb efectivitat un envelat participatiu i popular, s'han posat a la venda uns abonaments més assequibles, segons els llocs i preus de venda següents:

Llotja de 6 persones (vàlida per a tots els dies)	7500 pessetes.
Entrada individual (vàlida per a tots els dies)	1200 »

Equip responsable de venda: CORAL ETZUCZAC.

A Ràdio Municipal d'Arenys (Plaça Mercat Municipal),
a partir del dia 16 de juny, de les 7,30 a les 9,30 del vespre.

Telèfons 792 02 38
792 06 93

IMPREMTA SANTA MARIA
Arenys de Mar

Dipòsit Legal B. 25211-1986